

دستورالعمل مديريت فنآورى

تصویب کننده	تأييدكننده	تهیه کننده		شرح
محمدرضا بختيارى	اصغر ریاضتی	_	۷	نام و نام خانوادگ
مدیرعامل و رئیس هیئتمدیره شرکت آبفای استان تهران	معاون برنامه ریزی و متابع انسانی شرکت آبفای استان تهران	ی و بهبودبهرهوری ی استان تهران		سمت
		whinit 3		امضا
سطح محرمانكي: غيرمحرمانه	ئرى: ۹۸/۰۲/۱۰	تاريخ بازناً	W-015-02	کد سند: (00)

هر سیستم جامعی مشتمل بر سه سطح ورودی، فرآیندها و خروجیها میباشد که باهدف تحقق دستاوردهایی مشخص، طراحی و تدوین می گردد. این آئین نامه برای تحقق اهداف مذکور در بند ۲ نظامنامه کمیته تحقیقات و بند۵-۴-۳ وظایف دفاتر تحقیقات، تدوین گردیده و در این راستا سعی دارد، دستاوردهای ذیل را در سطح شرکت میسر میسازد:

- •ارتقای سطح دانش
- کاهش ریسک ناشی از عدم آشنایی با فناوریهای روز دنیا
- توسعه و بهبود روند تأمين و توزيع آب، باكيفيت روزافزون و جمع آوري فاضلاب و پالايش مقرون به صرفه آن
  - توسعه و ارتقاء مستمر توانمندی های فن آورانه و نو آورانه در راستای حل چالش های پیش روی شرکت

دستیابی به نظامی مؤثر و موفق در عرصه فن آوری در راستای توازن میان توانمندیها و شناسایی فن آوریهای روز دنیا با قابلیت بومیسازی و یا خلق فن آوریهای نوین، نیازمند ایجاد جریان و ارتباطی مؤثر میان حوزههای فن آورانه در سطح شرکت است. اقتضاء چنین ارتباطهایی با عناصری مانند اهداف استراتژیک، محرکهای بازار و فرهنگ سازمانی وابسته است. برای چگونگی ترکیب دانش فن آورانه و دانش تجاری، به منظور پشتیبانی از فرآیندهای استراتژی، نوآورانه و عملیاتی در بستر محیطهای داخلی و خارجی چارچوبهایی برای پشتیبانی مدیریت فن آوری ارائه شده است. در هسته ی مرکزی این چارچوب، دو مجموعه از فرایندهای پراهمیت در مدیریت اثر بخش فن آوری، فر آیندهای اصلی و فر آیندهای پشتیبان وجود دارد.

- فرایندهای اصلی: استراتژی، یادگیری فن آورانه و عملیات
- فرایندهای پشتیبان: شناسایی، انتخاب، اکتساب، بهرهبرداری و محافظت

ورودیها در فرآیند مدیریت فنآوری

- فن آوری های مطرح در این شرکت (نوین /با قابلیت بومی سازی) در راستای دو مأموریت اصلی و استراتژیک شرکت شامل: تأمین آب موردنیاز و تصفیه و توزیع آن و جمع آوری و تصفیه فاضلاب
- منابع سازمانی(اعم از منابع محسوس مانند نیروی انسانی، منابع مالی و ... وهمچنین منابع نامحسوس مانند برند، ارتباطات و...)
- متغیرهای محیطی (مانند نگرش مدیران و کارشناسان به فن آوری، مسائل قانونی، میزان اختیارات و حیطه توسعه محيطي)
  - توانمندی های اصلی شرکت (فن آورانه محققین و نو آوران، تکنولوژیست ها، بازاریابی، ارتباطات و ...)
    - استراتژیهای شرکت به عنوان مأموریتهای اصلی مدیریت فن آوری

→ فرآیندها در مدیریت فن آوری

سطح استراتژی

این سطح خود شامل دو زیر فرآیند اصلی هوشمندی فنآوری و پورتفلیوی(سبد) فنآوری است.

- هوشمندی فن آوری
- ✓ رصد و ممیزی فن آوری

- ✓ پیش بینی فن آوری
- ✓ ارزیابی نیازمندیهای فن آوری

• پورتفلیوی فن آوری

سبب همگرایی و هماهنگی تصمیمات سازمان در حوزه فناوری می گردد. پورتفلیو، اولویتهای فن آوری و نحوه فعالیت در هریک از این موارد را مشخص می کند. این زیر فرآیند اصلی شامل بخشهای زیر است:

- ✓ تدوین استراتژی فن آوری
- ✓ تدوین اولویتهای فن آوری شرکت
  - ✓ برنامهریزی فن آوری

سطح عملیاتی

این سطح شامل سه زیر فرآیند اکتساب، بهرهبرداری و حفاظت است.

• اكتساب

زیر فرآیند اکتساب خود دارای سه بخش اصلی تعیین مکانیسمهای انتخاب، تعیین رویههای استاندارد اکتساب فناوری و نظارت و مدیریت بر فرآیند اکتساب فنآوری است.

• بهرهبرداری

زیر فرآیند بهرهبرداری شامل سه بخش به کارگیری، انتقال و بومیسازی فن آوری در سطح شرکت است.

صفاظت

یک مجموعه می بایست قادر باشد تا همچون سایر دارایی ها از سرمایه های فن آورانه خود نیز محافظت لازم را به عمل آورد. این محافظت ضامن تداوم موفقیت های گذشته و مقدمه ای بر توفیقات آتی است. سیستم مدون مالکیت مادی و معنوی (ثبت اختراع)، مدیریت دانش و نو آوری می تواند علاوه بر تضمین حفاظت از دارایی های سازمانی، زمینه ساز مشارکت گسترده و استفاده از توانمندی های برون سازمانی باشد. شرکت آب و فاضلاب استان تهران به عنوان مرجع منتخب از سوی اداره ثبت اختراعات کشور در خصوص تأیید و ثبت اختراعات و نو آوری ها در عرصه صنعت آب و فاضلاب کشور معرفی و انتخاب شده است.

پادگیری فن آورانه

ضامن موفقیت هر فرآیندی در شرکت، بومیسازی و ارتقای مستمر آن میباشد. ترکیب دانش جدید و گذشته شرکت، می تواند سبب ارتقای مستمر مجموعه گردد. لذا یک آئین نامه مدیریت فن آوری علاوه بر نیاز به پوشش تمامی فر آیندهای اصلی می بایست؛ مکانیسمهای لازم جهت بومیسازی و تعمیق این دانش به دست آمده در سازمان را موردنظر قرار دهد. از این رو سطح یادگیری فن آورانه با تکیه بر شبکه سازی سازمانی، تقویت توانمند سازها و درنهایت ایجاد سازمانی یادگیرنده تلاش دارد تا مجموعه دانشها و فن آوریهای به دست آمده در سازمان را به صورت کامل در شرکت جذب و جاری سازد.

برون دادها و دستاوردها

هدف غایی از طراحی و پیادهسازی هر نظام و آئین نامهای دستیابی به تعدادی برونداد است. تا بتوان بر اساس آنها دستاوردهای مشخصی را محقق ساخت. بروندادهای اصلی این نظام شامل موارد زیر است.

• ارتقای توانمندی فن آورانه

- شناسایی اولویتها و برنامههای فن آوری
  - بهبود مداوم منابع فن آورانه
  - ارتقای هوشمندی فن آورانه
  - ارتقای سطح مدیریت دانش
  - روانسازی جریانات فن آورانه
- حفاظت از دارایی های فکری شرکت در طول زمان در قالب ثبت اختراعات و نو آوری ها

با تحقق این برون دادها، سازمان می تواند به مجموعهای از دستاوردهای ارزش آفرین در راستای اهداف خود دست باید.

بخشی از این دستاوردها شامل موارد زیر است:

- ارتقای رقابت پذیری محققین فن آور در راستای پویش فن آوری و تلاش در عملیاتی نمودن آن
  - افزایش سودآوری و ارزش افزوده شرکت
- کاهش ریسک ناشی از شرایط سیاست خارجی و یا عدم آشنایی با فن آوریهای نوین و نحوه پیادهسازی آن
  - ترغیب شرکت جهت پذیرش فن آوری جدید و ارتباط با شرکتهای دانش بنیان
    - توسعه مستمر اهداف كمي و كيفي شركت
      - ارتقای توانمندی فن آورانه
        - ارتقای سطح نو آورانه

ح جانمایی سند در ماتریس فرآیندی

فر آین <i>د</i>	گروه کسبوکار	حوزه کسبوکار		
ا مدیریت برنامههای تحقیق و توسعه (مشارکتهای پژوهشی/				
دانشبنیان)	مديريت پژوهش و	توسعه و مديريت قابليتهاي كسب		
۱ ایجاد و تعریف برنامههای نوآورانه	نوآوری	و کار		
و توسعه محصول/خدمت				

دستورالعمل مديريت فناوري صفحه ۱۳ از ۱۳

۱. هدف:

- ۱٫۱. پایش و رصد هوشمندانه تحولات علم و فن آوری و آیندهنگاری
- 1,۲. افزایش بهرهوری (کارایی و اثربخشی) در حوزه فن آوریهای نو، یکپارچهسازی و همسو سازی فن آوریهای نو در عرصه مدیریت فن آوری و کارکردهای خلق، انتقال، انتشار، به کارگیری و بهرهبرداری از دانش و فن آوری
  - ۱٫۳. افزایش توانمندی های نقش آفرینان فن آوری و نو آوری و جهت گیری یکپارچه در عرصه توسعه فن آوری
- ۱٫۴. تغییر در چگونگی شکلگیری توانمندیهای فن آورانه از رویکرد مبتنی بر خرید فن آوری به رویکرد یادگیری فن آوری، توسعه درون زا و ارتقای توان فن آوری داخلی
  - ۵٫۱. تقویت تقاضا محوری و پاسخ گویی فن آوری های نو به نیاز های عملیاتی و طرح های توسعه ای
- ۹.۱. توسعه همکاری های همه جانبه با نهادهای صنعتی و علمی و فنی کشور مؤسسات بین المللی به منظور کاهش تهدیدها و چالشهای بالقوه و بالفعل ، تقسیم کار و واگذاری نقشه ای مناسب به نقش آفرینان فن آوری در صنعت، فراهم کردن زیرساختهای نظام فن آوری با تقویت منابع انسانی ماهر و متخصص، تأمین منابع مالی موردنیاز و ایجاد زیربناهای موردنیاز و ایجاد زیربناهای موردنیاز توسعه فن آوری، تقویت و حمایت از، مخترعان، نو آوران به ویژه در بخشهای خصوصی در جهت اهداف و نیازهای شرکت

۲. دامنه کاربرد:

مجموعه شركت آب و فاضلاب استان تهران

٣. مراجع:

بند مرتبط / جزييات	عنوان	سرفصل	
-		استانداردهای جهانی	
-	-	آییننامه و استانداردهای ملی	
بند ۲	نظامنامه كميته تحقيقات	سند ابلاغي بالادستي	
بند۵-۴–۳	وظايف دفاتر تحقيقات	سىد آبارغى بالادستى	

۴. تعاریف:

- ۴,۱. پژوهش کاربردی: به تحقیقاتی اطلاق می گردد که هدف آن تولید دانش و فن آوری و همچنین به کار گیری آن جهت حل چالشهای مشخص در صنعت آب و فاضلاب باشد.
- ۴,۲. پژوهش توسعه ای: به تحقیقاتی اطلاق می گردد که هدف آن بسط و توسعه دانش و فن آوری موجود و استفاده از آن در جهت ساخت تکمیل و بهبود مصنوعات، وسایل و سیستم ها باشد.

۴,۳ فن آوری: حاصل از ترکیب موزون مهارتها، دانشها، اطلاعات، سختافزار، نرمافزار و مدیریت مربوط به تولید محصول میباشد.

- ۴,۴.انتقال فن آوری: فر آیندی که در آن یک فن آوری از مبدأ به مقصد دیگری انتقال یابد. این فر آیند شامل مراحل شناسایی و انتخاب عرضه کننده های فن آوری، ایجاد بستر حقوقی و کسب مجوز لازم، مذاکره و انعقاد قرارداد، کسب و دریافت اجزای فن آوری، آموزش، راهاندازی و بهرهبرداری، جذب و بومی سازی فن آوری می باشد.
- 4.5. دستورالعمل مدیریت فن آوری: مجموعه ای از فر آیندهای سازمانی است که در هماهنگی کامل با دیگر فر آیندها و بخشها و اهداف استراتژیهای شرکت قرار داشته و به طور سیستمی و خود کار، سطح بهره مندی مؤثر از فن آوری ها به منظور دستیابی مطلوب تر به اهداف شرکت را ارتقاء دهد. این آئین نامه ناظر بر وظایف پنج گانه: شناسایی، انتخاب، اکتساب، بهره برداری و حفاظت از فن آوری های نوین است.
- ۴,۶ نوآوری: ارائه ایده جدید و مفید و انتقال سریع آن به بازار و به کار گیری آن در سازمان، برای تولید ارزان تر و بر تر و تبدیل آن به پدیده نوین است.

۵. تاریخچه تغییرات:

توضيحات	شماره بند	تاریخ بازنگری	شماره ویرایش
ايجاد مدرك	-	٩٨/٠٢/١٠	• •

ج. مسئوليتها:

۶٫۱ معاون برنامهریزی و منابع انسانی: مسئول نظارت عالیه بر حسن اجرای این آیین نامه می باشد.

۶,۲ مدیر دفتر پژوهش و بهبود بهرهوری: مسئول نظارت بر اجرای این آیین نامه می باشد.

۶,۳ گروه پژوهش: مسئول کنترل اجرای آیین نامه می باشد.

٧. شرح اقدام:

۷٫۱ اصول و مفروضات:

اصول، فروض و رویکرد بنیانی عبارت است از:

- سیاست گذاری متمرکز و اجرای غیرمتمرکز
  - نظام تفكيكشده و تعاملي سه سطحي
    - سیاست گذاری و نظارت راهبردی
- هماهنگی و برنامهریزی و اجرا، بهرهبرداری و ارزیابی پروژهها
  - ضرورت تغییر و تحول در شرکت
  - چابک سازی، توانمندی سازی و اثربخش نمودن
  - سازماندهی نقش آفرینان نظام فن آوری و نو آوری

۷,۲ سطوح تفکیکی

برای پیاده سازی سطوح "سیاستگذاری و نظارت راهبردی"، "هماهنگی و برنامه ریزی" و "اجرا، بهرهبرداری و ارزیابی پروژه های فن آوری" تفکیک شده است و به شرح ذیل می آید در تعامل و هماهنگی کامل با یکدیگر قرار دارند.

- ۷,۲,۱ سطح یک: سیاست گذاری و نظارت راهبردی تدوین سیاستهای راهبردی و تصمیم گیریهای نهایی بر عهده رئیس کمیته تحقیقات و اعضاء آن کمیته میباشد و هر سه ماه یکبار با برگزاری هدفمند و مؤثر کمیته تحقیقات، سیاست گذاری راهبردی در خصوص مدیریت فن آوری را به شرح ذیل بر عهده دارد:
  - بررسی و تعیین سیاستها و برنامههای کلان در حوزه فن آوری و نو آوری.
    - بررسی و تعیین پروژههای فن آوری مشترک و اعتبارات آن.
  - نظارت بر اجرایی شدن سبد (پورتفولیو) فن آوری در ستاد و شرکتهای تابعه.
    - نظارت بر اجرایی شدن نتایج پروژههای فن آورانه.
- بررسی و تأیید پروژههای فن آورانه شاخص معرفی شده توسط کارگروه مدیریت فن آوری و تقسیم
  وظایف میان شرکتهای تابعه.
- ۷,۲,۲ سطح دو: هماهنگی بین معاونین برنامهریزی و منابع انسانی و مدیران پژوهش و بهبود بهرهوری شرکتهای زیرمجموعه میباشد که با هماهنگی توأمان با کمیته مذکور دارای مسئولیتهای ذیل است:
  - تبدیل اهداف و سیاستهای ابلاغی به برنامههای توسعه فن آوری و استفاده از فن آوریهای نو
- تهیه و تدوین سبد فن آوری (پورتفولیو) شرکت با بهره گیری از نیازهای واحدهای عملیاتی، فرصتها و روندهای حاکم بر صنعت و طرحهای توسعه صنعت در حوزه مربوطه

- تدوین برنامههای فن آوری کوتاه مدت و بلندمدت شرکت بر اساس سبد (پورتفولیو) مصوب و سیاستهای ابلاغی از کمیته تحقیقات
  - تهیه گزارش عملکرد فن آوری شرکت
  - تعیین طرحهای اولویت دار شرکت و انتخاب توسعهدهندگان فن آوری، قطبهای علم
    - تأمین و تخصیص اعتبار برای برنامهها و طرحهای فن آوری
    - نظارت بر عملکرد مجریان فن آوری و فعالیتهای واحدهای شرکتهای تابعه

۷,۲,۳ سطح سه: اجرا، بهرهبرداری و ارزیابی پروژهها، این سطح که دربرگیرنده فعالیتهای فن آورانه در شرکتهای تابعه با نظارت کمیته مذکور می باشند و شامل نقشهای ذیل است:

- نیازسنجی موضوعات پژوهش و فن آوری در طرحهای توسعهای و سطح عملیات و ارجاع آنها به ستاد
  - بسترسازی، تسهیل و همکاری برای اجرای پروژههای فن آوران
  - مشارکت در تعیین اولویتها و سبد در حوزه پژوهشهای فن آورانه
    - ارائه اطلاعات برای تسریع در اجرای پروژههای فن آورانه مصوب
  - بهرهبرداری و به کارگیری نتایج حاصل از اجرای پروژههای مصوب سبد پژوهش و فن آورانه
    - تهیه گزارش عملکرد در حوزه پژوهشهای فن آورانه و ارائه به حوزه ستادی
      - نظارت بر پروژههای فن آورانه تحت اختیار
      - تعیین سبد فن آوری شرکتهای تابعه و اعتبارات آن
- تجمیع سبد فن آوری شامل سبد شرکتهای تابعه و پروژههای فن آورانه مشترک و اعتبارات آن از طریق راهاندازی پایگاه اطلاعاتی پروژهها
- جهتدهی، هدایت و نظارت بر پژوهشهای فن آوری و شرکتهای تابعه و ایجاد یکپارچگی و هماهنگی
  در سطوح مختلف
  - تعیین معیارها و شاخصهای سنجش برنامههای فن آوری
  - ارتباط با نهادهای بالادستی به منظور تسهیل فرآیند پژوهش و فن آوری

سطح محرمانگی: غیرمحرمانه

٧,٣ وظایف اصلی اعضاء کارگروه مدیریت فن آوری:

- سیاست گذاری و هماهنگی بین امور پژوهش، آموزش و فن آوری باسیاستهای کلان علمی و فن آوری شر کت
- تصویب نقشههای راه علم و فن آوری شرکت و شرکتهای زیرمجموعه، متناسب با برنامههای توسعه شر کت
  - تصویب سبد فن آوری و اعتبارات موردنیاز شرکتهای زیر مجموعه
    - تعیین و تصویب پروژههای فن آورانه مشترک
  - تجمیع سبد فن آوری شامل سبد شرکتهای زیرمجموعه و پروژههای مشترک
- بررسی و تدوین برنامه های راهبردی، بلندمدت، میانمدت و کوتاه مدت در عرصه پژوهش های فن آورانه شركتهاى تابعه
  - تدوین مقررات و سازو کارهای لازم برای تسهیل و روانسازی فعالیتهای فن آورانه
- تدوین سازوکارهای بهرهگیری نظاممند و گسترده از توانمندیهای علمی و پژوهشی کشور برای تسریع در بومی سازی فن آوری های مصوب و حل مشکلات فنی متفاوت شرکت از طریق تعیین سهم و چگونگی انعقاد قرارداد با مجریان پژوهشهای فن آورانه
  - نظارت بر توسعه فن آوری شرکتهای زیر مجموعه
    - بازنگری آییننامه مدیریت فن آوری

٧,۴ تر کیب کار گروه مدیریت فن آوری:

- عضو راهبری در عرصه فن آوری های بهرهبر داری از آب (کیفی، تاسیسات و اتو ماسیون)
  - عضو راهبری در عرصه توسعه فن آوری ها (دبیر کارگروه)
  - عضو راهبری در عرصه مدیریت و فن آوری (حداکثر دو عضو)
- عضو راهبری در عرصه فن آوری های نوین مدیریت مصرف و تجهیزات مربوطه (حداکثر دو عضو)
  - عضو راهبری در عرصه فناوری های بهرهبرداری از فاضلاب (کیفی، تاسیسات و اتوماسیون)
    - عضو راهبری در عرصه فناوری های نوین صنعتی و اختراعات (حداکثر دو عضو)
      - عضو راهبری در عرصه فناوریهای IT و شبکه ارتباطات
      - عضو راهبری در عرصه مدیریت بحران و پدافند غیرعامل
        - عضو راهبری صنعت (عضو مدعو و متغیر)
        - عضو راهبری دانشگاه (عضو مدعو و متغیر)

در خصوص عضویت اعضای راهبردی از صنعت و یا دانشگاه این موضوع قابل توضیح میباشد که این جایگاه با توجه به فن آوری شناسایی شده، تعریف می گردد. یعنی بهترین و باسابقه ترین محقق، شرکت، دانشگاه، استاد و یا مخترع در مورد فن آوری موردنظر در سطح کشور میباشد و بنا بر هر موضوع فن آورانه شناسایی شده و قابل تغییر میباشد. این جایگاه در خصوص حضور مدعوین از معاونت مالی و پشتیبانی و همچنین معاونت امور مشترکین نیز صدق می نماید.

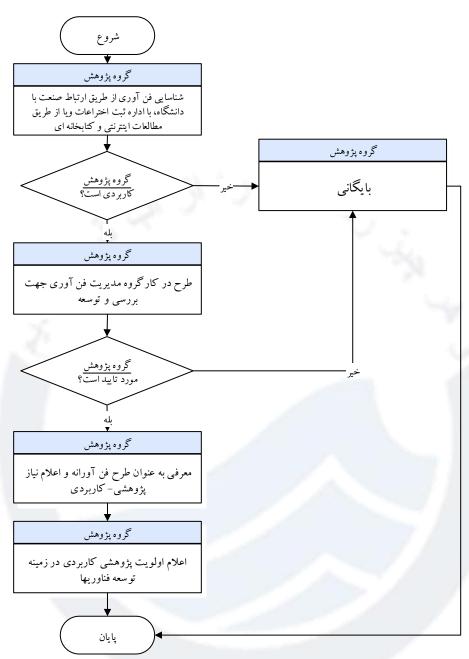
اعضاء با پیشنهاد مدیر دفتر پژوهش و بهبود بهرهوری انتخاب و به معاون برنامهریزی و منابع انسانی استان به همراه رزومه به کمیته تحقیقات معرفی می گردد. تا احکام عضویت آنان برای مدت ۲ سال به تأیید مدیرعامل محترم شرکت آب و فاضلاب استان تهران برسد.

جهت تمدید احکام، دبیر کمیته ضمن معرفی اعضاء به معاون محترم برنامه ریزی و منابع انسانی استان در خصوص صدور احکام جدید، پیگیری های لازم را به عمل می آورد.

جهت پرداخت حقالزحمه به اعضاء محترم، دبیر کمیته هر ۶ ماه یکبار با اعلام صورت جلسه های تدوین شده و مصوبات و رزومه عملکردی، با موافقت معاون محترم برنامه ریزی و منابع انسانی استان در این خصوص طبق دستورالعمل مربوطه اقدام می نماید.

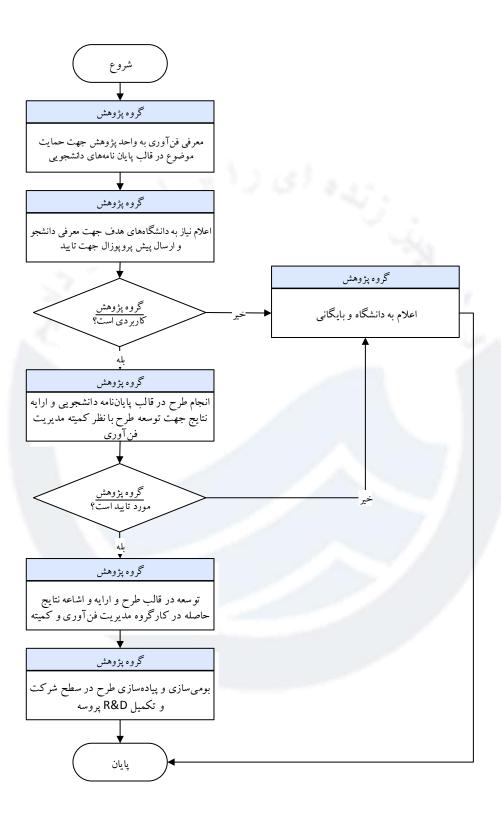
۷٫۵ فر آیند شناسایی و پایش فن آوریهای نوین

دستورالعمل مديريت فناوري صفحه ١٠ از ١٣

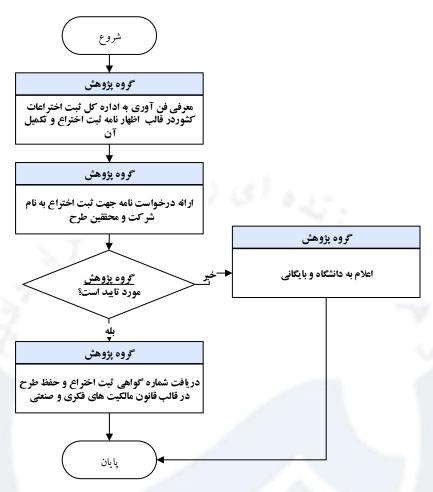
۷٫۶ فر آیند به کار گیری فن آوری و روشهای مرتبط

دستورالعمل مديريت فناورى صفحه ١١ از ١٣

۷,۷ فرآیند محافظت از فن آوری و روشهای مرتبط

توجه ۱: اگر طرح دارای جنبه های نو آوری باشد؛ فر آیند حفاظت آن در قالب ثبت اختراع در اداره ثبت اختراعات کشور و به صورت اینترنتی میسر می باشد.

توجه ۲: اگر طرح دارای جنبه های نو آورانه نبوده و فقط جهت بومی سازی انجام شده است. حفاظت آن در قالب ثبت طرح صنعتی در اداره ثبت اختراعات میسر می گردد.

دستورالعمل مديريت فناوري صفحه ١٢ از ١٣

٨. پيوست: ندارد

٩. سند درونسازماني مرتبط:

۹٫۱.صورت جلسه کمیته تحقیقات شماره ۱ به تاریخ ۹۲/۰۹/۱۷ مبنی بر تصویب ایجاد کریدور تبادل اطلاعات علمی و پژوهشی شرکت آبفای استان تهران

۹٫۲ دستورالعمل پرداخت حقالزحمه حضور در جلسه به کد سند W-072-01

۱۰. تهیه کنندههای سند:

1. • ١٠ محمد شيري (رئيس گروه پژوهش شركت آب و فاضلاب استان تهران)

۲.۰۱. عبدالرضا خاکسار (کارشناس پژوهش شرکت آب و فاضلاب استان تهران)

۳.۰۱. بختیار احمدی (کارشناس پژوهش شرکت آب و فاضلاب استان تهران)

۴.۰۱. یاسمین آذرگون (کارشناس پژوهش شرکت آب و فاضلاب استان تهران)